

Zpráva ze studijní cesty SDRUK po saských knihovnách ve dnech 25. – 27. 4. 2018

Autoři: Bc. Věra Adámková, Mgr. Martin Ďurkáč

Pořadatelem studijní cesty do německých knihoven bylo Sdružení knihoven České Republiky. V průběhu tří dnů jsme navštívili sedm knihoven ve čtyřech německých městech: Drážďanech, Lipsku, Halle a Chemnitz.

SLUB Dresden (Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden)

— Jedná se o jednu z největších knihoven Německa.

— Vznikla v roce 1996 sloučením Saské národní (zemské) knihovny a Univerzitní knihovny v Drážďanech. V roce 2002 byla knihovna přestěhována do nové budovy, která splňuje veškeré požadavky na moderní a funkční knihovnu.

— Služeb knihovny využívá přibližně 60 000 uživatelů, z nichž je větší polovina (36 000) studentů. Knihovna je součástí univerzitního kampusu.

— Uživatelům je k dispozici přibližně 8,5 milionů titulů. Ve volném výběru se však nachází pouze 10 % fondu.

— Kromě rozsáhlého fondu nabízí knihovna svým uživatelům širokou škálu služeb (EIZ, kvalitní připojení k internetu, reprografické služby aj.).

— Ústřední knihovna je otevřena od pondělí do soboty od 8:00 do 24:00 a v neděli od 10:00 do 18:00.

— Součástí služeb knihovny je i několik velice zajímavých sbírek:

a) Sběrka digitálních dokumentů; obsahuje 93 337 zdigitalizovaných titulů ve 202 920 svazcích a více než 1,8 milionu multimédií. Knihovna sama digitalizuje dokumenty, které podporují kulturní a vědecký rozvoj Saska;

- b) německá fototéka;
- c) rozsáhlá a efektivně prezentovatelná sbírka fotografií;
- d) mediáteka; obsahuje více než 100 000 zvukových nahrávek a filmů od roku 1896 až do současnosti (13 000 ve volném výběru);
- e) regionální sbírka „Saxonika“ – informace o regionu v analogové i digitální formě;
- f) soudobé umění – sbírka umění po roce 1945;
- g) historie technologií;
- h) sbírka hudebnin;
- i) kolekce ručně psaných, tištěných i zdigitalizovaných hudebnin;
- j) sbírka rukopisů; sbírka mimo jiné obsahuje Mayský kodex (Codex Dresdensis) ze 13. století;
- k) sbírka pozůstalostí – dokumenty z pozůstalosti umělců 18. až 20. století.

Zentralbibliothek im Kulturpalast Dresden

— Městská knihovna je od roku 2017 zajímavě umístěna v obvodních prostorách paláce kultury, uprostřed budovy má sídlo filharmonie. V rámci budovy zabírá knihovna plochu cca 5 500 m². Budova z roku 1969 prošla v minulých letech rekonstrukcí pod dohledem památkářů, musela si zachovat základní barvy, schodiště, fresky.

— Knihovna má 20 poboček v jednotlivých městských částech, na hlavní budově pracuje 32 zaměstnanců. Nemají PR oddělení, vše si zajišťují jednotlivá oddělení.

— Registrace:

- a) Rodinná registrace stojí 20 euro;
- b) dospělí při první registraci platí 15 euro, při další už jen 10 euro;

c) děti a náctiletí do 17 let neplatí nic;

d) držitelé „Dražďanského průkazu“ neplatí nic.

— Jednotlivá oddělení disponují moderními technologiemi, které zpestřují uživatelům pobyt v knihovně. Knihovna vlastní spoustu Sonic Chair a herních konzolí.

— Knihovna rovněž poskytuje velký prostor studentům, jelikož kapacita knihovny SLUB nemůže uspokojit všechny zájemce o studium v knihovně.

— Provozní doba knihovny je denně kromě od 10 – 19 hodin, v neděli je zavřeno.

Bibliotheca ALBERTINA

— Jedná se o univerzitní knihovnu, která vznikla už v 16. století.

— V 17. století knihovnik Christian Gottlieb Jöcher sepsal první katalog tištěných knih.

— V 17. a 18. století docházelo k rozvoji studijních oborů, na což navazoval i nárůst knihovního fondu.

— V současné době je budova po rekonstrukci a kloubí krásnou architekturu s funkčností.

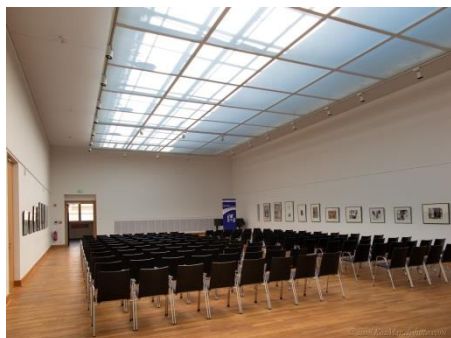
— Knihovna se sice potýká s klesajícím počtem výpůjček, což je ale vyváženo stále se zvyšující návštěvností knihovny. Studenti zde tráví opravdu hodně času a knihovna je pro ně otevřena nonstop.

— Instituce se skládá z 16 poboček a v každé z nich uživatelé mohou vracet všechny knihy. O rozvoz se stará řidič s autem. Během převozu mají tituly speciální „převozní“ status.

— Akvizice spolupracuje s pedagogy na volbě doporučených knih ke studiu.

— Knihovna vlastní velké množství starých a vzácných tisků.

LeipzigerStädtischeBibliotheken

— Historická budova ze 17. století.

— Jednotlivá oddělení jsou barevně rozlišena, nábytek je vytvořen na míru.

— Městská knihovna se skládá z ústřední budovy, 15 poboček a bibliobusu.

— V knihovně pracuje 123 zaměstnanců, z nichž je 22 mužů a 6 projektových pracovníků.

— Knihovna svým uživatelům nabízí přibližně jeden milion knihovních jednotek, na jejichž nákup má v rozpočtu vyčleněno cca půl milionu euro.

— Lipsko se prezentuje jako město knih a hudby, z toho důvodu mají v knihovně rozsáhlou sbírku hudebních dokumentů. Součástí knihovny je koncertní sál. Mimo to knihovna pořádá „knižní festival“.

— Knihovna nabízí obyvatelům Lipska spoustu možností kulturního vyžití, například čtenářský klub, divadlo, i pravidelné posezení u kávy pro seniory.

— V oddělení pro děti jsou dětským uživatelům a jejich doprovodu k dispozici atraktivní uzavřené prostory, kde si mohou děti hrát, číst a kde se realizují lekce pro děti.

— Provozní doba knihovny je od 10 do 19 hodin, v sobotu je knihovna otevřená do 16 hodin.

DeutscheNationalbibliothek

— Centrální archivní knihovna a národní bibliografické centrum Německa.

— Národní knihovna se nachází kromě Lipska i ve Frankfurtu. Archivace a digitalizace tyto dvě knihovny sdílejí proto, aby nabízely komplexní služby uživatelům národní knihovny bez ohledu na to, zda jsou uživateli knihovny ve Frankfurtu nebo v Lipsku.

— Knihovny ve Frankfurtu a v Lipsku mají samozřejmě i svá specifická zaměření. Knihovna v Lipsku se zaměřuje na archivaci (sídli v ní Německé muzeum knih a písma, Německý hudební archiv). Knihovna ve Frankfurtu se zaměřuje na rozvoj informačních a komunikačních technologií a spravuje centrální databázi. Zabývá se též marketingem a vývojem a distribucí bibliografických služeb. Frankfurtská knihovna je rovněž domovem německého exilového archivu (dokumenty z let 1933–1945).

— Je jí svěřen úkol sbírat, trvale archivovat, bibliograficky klasifikovat a zpřístupňovat veřejnosti všechny německé publikace, publikace v německém jazyku (od roku 1913), zahraniční publikace o Německu, překlady německých děl a díla německých autorů, která vznikla v zahraničí mezi lety 1933 a 1945.

— Knihovna hraje významnou roli při vývoji a aplikaci německých i mezinárodních norem.

— V roce 2017 její fond obsahoval 32,7 milionu knihovních jednotek

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt (ULB) Halle

— Je největší vědeckou knihovnou v Sasku-Anhaltsku s více než třistaletou historií.

- Jedná se o velmi prostornou knihovnu (cca 10 000 m² prostoru).
- Velká část nábytku v knihovně je z třešňového dřeva.
- Mimo ústřední budovy tvoří knihovnu 13 poboček.
- Ústřední knihovna nabízí uživatelům přes 300 studijních míst a přístup do řady elektronických informačních zdrojů.
- Služeb knihovny využívá 28 500 uživatelů, kteří si dohromady vypůjčí více než 1 100 000 jednotek ročně.
- Absenční výpůjčka trvá 4 týdny s možností pětinásobné prolongace. Knihy je možno vrátit kdekoliv.
- Knihovna mimo jiné zpřístupňuje vzácný fond z 16. a 17. století.

Zentralbibliothek im Kulturbetrieb DASTietz Chemnitz

- V budově TIETR – bývalého obchodního centra z roku 1913 se dnes nachází knihovna, galerie, muzeum přírodních věd, archiv a kanceláře kulturního centra.
- Knihovna disponuje rozsáhlým historickým fondem, který obsahuje i Bibli ze 13. století, kterou instituce získala ze zrušeného kláštera.
- Město Chemnitz má 39 městských částí, z nichž 15 obsluhuje bibliobus. Knihovna se snaží, aby mohla bibliobusem obsluhovat všechny městské části, a byla tak dostupná všem obyvatelům města.
- Kromě stálých zaměstnanců s knihovnou spolupracuje 76 dobrovolníků, kteří jsou zapojeni do různých projektů sloužících knihovně i komunitě (výuka němčiny pro cizince, předčítání, zařazování knih aj.).
- Děti a mládež do 18 let neplatí v knihovně registraci.

— Bestsellery se půjčují za poplatek 2 eura a pouze na 14 dní, čímž se docílí větší cirkulace žádaných knih.

— Provozní doba je ve všední dny od 10–20 hodin, ve středu a v sobotu je otevřeno do 18 hodin.

— Knihovna má specifický styl řízení. Původní oddělení nahradily týmy, z nichž se každý stará o svůj tematický okruh (od nákupu po půjčování).

